

УДК
012:37.091.2:75:76]
159.954"20"

КРЕДЕНЕЦЬ Н. Д., СЕМКО А. О.
Львівський коледж індустрії моди Київського національного
університету технологій та дизайну
ШПИРАЛО-ЗАПОТОЧНА Л. Р.
Львівська національна академія мистецтв

DOI:10.30857/2617-
0272.2019.2.8.

ОБРАЗНЕ МИСЛЕННЯ В СТРУКТУРІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ДИЗАЙН-ОСВІТИ

Мета. Виявити особливості та складові образного мислення в контексті навчальних завдань мистецьких дисциплін з професійної підготовки дизайнерів на сучасному етапі розвитку вітчизняної дизайн-освіти.

Методика. У дослідженні застосовані такі методи: аналітичний, систематизації та узагальнення, що забезпечило достовірність та обґрунтованість результатів дослідження.

Результати. Розглянуто особливості підготовки дизайнерів в освітній сфері в контексті опанування ними образотворчої бази як важливої складової комплексу навчальних дисциплін в структурі вітчизняної дизайн-освіти. Увагу приділено аспектам розвитку образного мислення, його внутрішній природі та сутнісним характеристикам. На прикладі вирішення декоративного натюрморту висвітлюються різні рівні завдань, які ставляться перед студентами-дизайнерами з метою оволодіння ними образотворчими знаннями. З'ясовано роль цього початкового курсу, введеного в навчальний процес, в плані професійної підготовки та особистісної реалізації творчих здібностей дизайнерів.

Наукова новизна полягає у визначенні та висвітленні основних складових образного мислення, що дозволило окреслити шляхи та методи формування образотворчої грамотності в структурі сучасної дизайн-освіти.

Практична значущість. Система живописно-графічних завдань може стати основою для подальшого вдосконалення учбових програм „Живопис“, „Основи художньої графіки“. Матеріали дослідження можуть враховуватися при вивченні суміжних проблем з підготовки студентів-дизайнерів і викладачів художніх і педагогічних закладів освіти.

Ключові слова: творчий процес, образне мислення, уява, дизайнер, дизайн-освіта, проектна культура.

Вступ. Підготовка висококваліфікованих спеціалістів є одним з пріоритетних напрямів державної політики на сучасному етапі. XXI століття поставило перед освітою нові завдання, пов'язані з творчістю, самореалізацією і нові вимоги перед освітянами щодо професійної підготовки й високу відповідальність майбутнього спеціаліста за обраний фах. Сьогодні акцент робиться на тому, щоб знання несли не лише інформацію констатуючого фахового характеру, але й мали аналітично-прагматичний творчий характер у відповідній сфері діяльності [10, с. 106].

Одна з важливих тенденцій нинішнього розвитку дизайн-освіти та проектної культури в цілому – це „відмова від раціональних методів проектування на користь культурологічного підходу, в основі якого – методика художньої творчості“ [13, с. 14]. Навчальний процес в освітніх закладах, що спеціалізуються на підготовці дизайнерів, ґрунтується на взаємозв'язку всіх дисциплін, які формують фахівців даної спеціальності. Важлива роль у цьому процесі відводиться образотворчій складовій – рисунку, живопису, елементарним навичкам побудови образу.

Рівень особистісного розвитку та професійної підготовки таких спеціалістів лежить у площині не лише освіти, але й доповнюється такими компонентами як виховання та практика.

Перед педагогами освітнього процесу постає складне завдання – навчити майбутнього дизайнера так, щоб його образотворчі можливості стимулювали творчий процес з врахуванням особливостей у конкретній спеціальності. В контексті глобальних стратегій і динамічних змін така форма підготовки виявляється перспективною, оскільки поглиблює професійні компетентності майбутнього спеціаліста й моделює варіативність творчих підходів і рішень.

Аналіз попередніх досліджень.

Окремі аспекти фахової освіти дизайнерів частково висвітлювалися у низці публікацій вітчизняних і зарубіжних учених – зокрема В. Даниленка [3], І. Карімової [5], В. Косіва [7], Ю. Легенького [8], В. Прусака [12], О. Фурси [16], О. Хмельовського [14] та ін. Цінними в контексті дослідження проблеми стали праці теоретиків та практиків мистецтва Р. Арнхейма [1], А. Гільдебранда [2], В. Гофмана [17], П. Клее [6]. Однак саме аспект образного мислення в структурі вітчизняної дизайн-освіти на сьогодні ще не отримав свого належного висвітлення.

Постановка завдання. Система професійної підготовки дизайнерів значною мірою залежить від того, наскільки глибоко вони опановують знання і навички щодо побудови форми, творення художнього образу, використання живописно-графічних засобів. Оволодіння образотворчою складовою, що ґрунтується на певних аспектах образного мислення, невід'ємне від засвоєння технічних особливостей оскільки це цілісний навчальний процес, який аналізується й висвітлюється комплексно.

Результати дослідження. У контексті глобальних процесів і динамічних змін, які

спостерігаються сьогодні в культурно-освітній сфері, творчі здібності й аналітичне мислення дозволяє ідентифікувати у фахівця можливості його ефективної самореалізації. Мислення та уява є основою пізнання творчої діяльності особистості, її інтелекту. Як стверджує німецький скульптор і теоретик мистецтва А. фон Гільдебранд: „Художньо обдарована особа відзначається саме тим, що вона відчуває проблеми, закладені в самій речі і приводить до їх вирішення, а також тим, що її мистецький твір дає істинну відповідь на поставлені самою природою питання” [2, с. 87].

Художня творчість, яка формує підвалини дизайнерської професії, характеризується двома способами мислення – образним і раціонально-понятійним, які взаємопов'язані між собою причинно-наслідковими зв'язками. Розглядаючи образне мислення як єдність суб'єктивного та об'єктивного, можна стверджувати його гносеологічну сутність, що проявляється на рівні вимог і затребуваності освітніх знань новітнього інформаційно-інтелектуального суспільства. Ось чому формування образного мислення у молодого покоління дизайнерів – одне з важливих завдань розвитку вітчизняної художньої освіти та естетичного виховання на сьогоднішньому етапі. Акцептуючи синтез чуттєвих і раціональних компонентів в художньо-переробленому вигляді таке мислення в концептуально-логічній формі відтворює й філософські ідеї свого часу. Аналізуючи внутрішню природу образного мислення можна свідчити про його „відносну незалежність від матеріальних об'єктів, існуючої практики та усталеного чуттєвого досвіду” [13, с. 29].

Мислення в проектній культурі базується на життєвому пізнанні та візуалізується у формі образів і понять, виділяючи окремі сутнісні зв'язки предметів. Уява ж діє при створенні образів предметів та явищ, які художник-дизайнер не

сприйняв в реальності, або які взагалі не існували. Таку інтелектуальну діяльність часто пов'язують з відображенням і, значною мірою, з функціями логічного мислення, сприйняттям, інтуїцією, уявою, пізнанням чогось нового тощо. Щодо творчої діяльності студента, то вона відображає дійсність і її перетворення в процесі образного мислення, систематизує й формує набутий упродовж навчання професії досвід.

Невід'ємною складовою творення художнього образу в системі дизайн-освіти є уява. Уява – це інтелектуальний процес творчості, встановлення зв'язків між відомими образами та знаннями [9, с. 83]. Уяву складно відокремити від образного мислення. Вона дає можливість виходити за межі реального, переміщуватись у минуле та майбутнє, в інші світи. Чим багатший і ширший світогляд студента-дизайнера, тим більша можливість правдивої та виразної передачі того чи іншого образу. Поряд з образами, які виникають у процесі пізнання дійсності, створюється низка інших, котрі усвідомлюються уявою, групуються, об'єднуються та вибудовуються в один, найбільш правдивий. Подальша творча діяльність дизайнера пов'язана саме з експлікацією цього образу, його ретельним опрацюванням. Отже, можна свідчити, що в художній творчості уява та мислення мають одні й ті ж корені, хоч різняться за природою. Уява передує відображенню дійсності в образах. Вона створює образи, забезпечує стратегію подальшої образотворчої діяльності.

В структурі дизайн-освіти уява часто виступає психологічною основою творчості, яка народжує нові оригінальні образи та ідеї, доповнює творче мислення і, взаємодіючи з ним, формує основу всієї творчої діяльності. Результатом, продуктом творчої уяви стає художній образ. Споглядаючи ті форми уяви, які тісно пов'язані з творчістю, скерованою на

переосмислення дійсності, можна стверджувати, що межа між реалістичним мисленням і уявою не така чітка як видається на перший погляд. Уява стає необхідною, невід'ємною складовою реального мислення. Освітні ініціативи у сфері дизайну ґрунтуються на тому, що збагачення уяви відбувається тільки в процесі загального інтелектуального розвитку. Виховання її під час вивчення загально художніх образотворчих дисциплін – надзвичайно важливе педагогічне завдання, яке тісно пов'язане з вихованням особистості загалом [16, с. 8].

У теоретичних освітніх практиках часто замість терміна „уява” використовують дефініцію «фантазія». За цими визначеннями стоїть різна психологічна реальність. Фантазія не пізнає, не вгадує, оскільки її основа функція – це комбінація. Своїм комбінуванням вона може зашкодити дослідженню та виявленню породженою уявою справжньої істини. Розрізнити їхні функції стає вкрай важко. З цього приводу австрійський мистецтвознавець В. Гофман сказав таке: «... розширений простір дії уяви підпорядковується масштабам емпіричного світу: витворам фантазії повинна бути властива сила переконливості можливого світу, який хоч і не існує, але міг би існувати» [17, с. 137]. Уява стимулює фантазію, втілюючи задуми художника-дизайнера. У розвитку уяви принциповим постає етап формування стимулюючої фантазії. Попри їх різні сутності, обидві розвиваються за законами вищих психічних функцій від конкретної до довільної, від репродуктивної до творчої [9, с. 84].

Розвиток образного мислення на початкових етапах професійної підготовки дизайнерів проходить в оперуванні образами простих за формою предметів. Матеріальним продуктом образного мислення стає результат творчої діяльності, що відповідає процесу мислення – рисунок, конструкція, декоративна композиція.

Повноцінно ця система розкривається в студіях над натюрмортом. Саме натюрморт дає багатий простір для пошуку й експериментів в ділянці форми, кольору, простору, а також пропонує широкий арсенал технік для досягнення цих цілей. Такий курс передує подальшому плідному засвоєнню навчально-аналітичних основ образного мислення і є достатньою умовою для творення більш складних образів природнього й предметного середовища на наступних етапах освітнього процесу. До того ж сучасні форми мистецтва виводять традиційний жанр натюрморту в „інший вимір мистецької реальності“, де „народжується розмова предмета, глядача і простору“ [15, с. 74].

Набуті знання про об'єкт на фізичному рівні призводять до відчуття матеріалу, допомагають студенту-дизайнеру отримати впевненість у власних можливостях. Розширення меж образного мислення проявляється в розвитку та вмінні розставити акценти, перейти від формального до неформального, вийти на більш широкий рівень сприйняття реальності.

Як справедливо зазначив Рудольф Арнхейм: „зображення ніколи не є точною копією об'єкта, воно його структурний еквівалент, виражений певним образотворчим засобом“ [1, с. 137]. Саме структурна еквівалентність робить натюрморт оптимальним в якості вивчення графічних засобів і виражальних можливостей технік, а його варіативність та рухливість сприяє вирішенню живописно-пластичних проблем, розвитку образного мислення, уяви та фантазії. Одним з продуктивних напрямів такої апробації в навчальному процесі стає декоративний натюрморт.

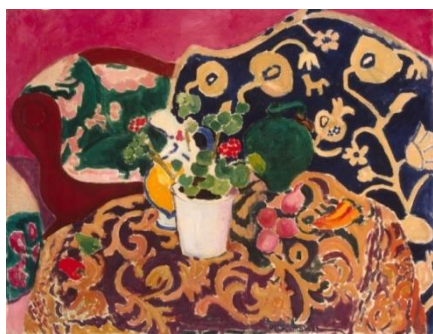
Анрі Матісс визначив декоративність як урівноваження усіх пластичних компонентів, відчуття пропорцій, де орнаментальність підсилює декоративність рисунку [11, с. 134].

Декоративний натюрморт – не достовірне зображення природи, а роздуми з приводу даної природи; це відтворення найхарактернішого, відмова від усього випадкового, підпорядкування структури натюрморту вирішенню конкретного завдання [4, с. 52] (рис. 1).

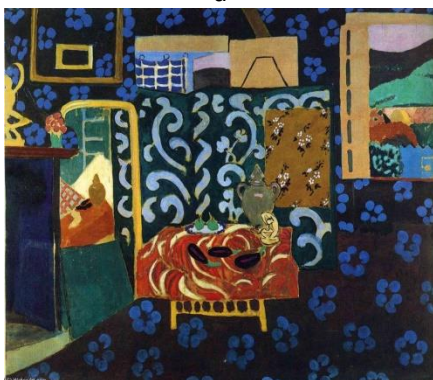
Оскільки поняттю форми в образотворчому мистецтві приділяється першочергове значення, переосмислення її в навчальному процесі пов'язане з прагненням до вираження чуттєвого та розумового світосприйняття доквілля. Неминуче така трансформація об'єктивної реальності веде до її видозміни та творення нових форм. За словами Анрі Матісса, «все потрібно створювати заново – і об'єкт, і колір» [9, с. 256]. Розвинув цю думку Пабло Пікассо, який сказав, що зображає світ не таким, яким бачить, а таким, яким його мислить [Там же]. Пауль Клее, в свою чергу, вважав, що твір мистецтва це результат нової реальності, в основі якої «формальні елементи» [6, с. 48] (рис. 2).

Образотворча грамотність, закономірності побудови форми універсальні та єдині для всіх систем, якими б суб'єктивними вони не були. Поняття колірного тону, додаткових кольорів, контрасту, ритму, гармонії, плями та лінії однаково застосовуються на всіх рівнях професійної майстерності. Проте, в структурі професійної підготовки дизайнерів, ступінь живописно-пластичної свободи обмежений конкретними завданнями, які вирішуються в даній постановці, але шлях засвоєння цих завдань особистий і визначається здібностями самого студента та набутим у процесі навчання досвідом.

Засвоєння об'єктивної реальності та закономірностей композиції дає право свідомо оперувати перестановкою предметів і деталей, ритмами форм, контрастами, величинами, графічними фактурними засобами тощо.

а

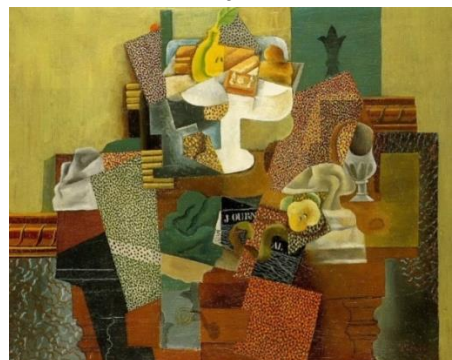

б

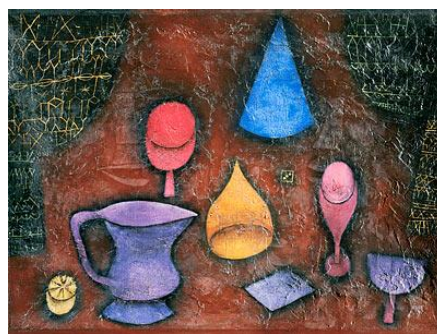
Рис. 1. Декоративне вирішення натюрморту у творах Анрі Матісса: а – Іспанський натюрморт. 1910. Полотно, олія. Державний Ермітаж. Санкт-Петербург; б – Натюрморт з баклажанами. 1911. Полотно, олія. Приватна колекція.

а

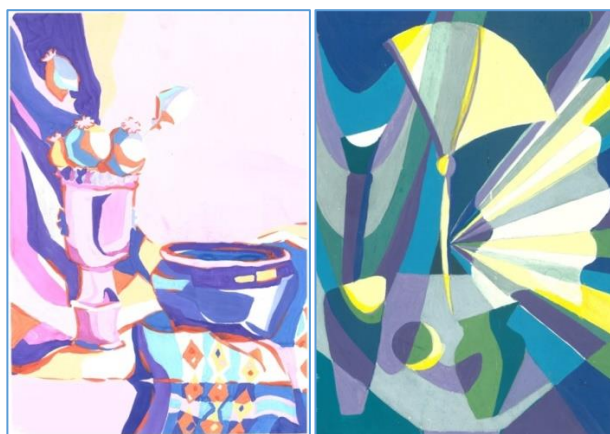

б

в

Рис. 2. Натюрморт у професійному мистецтві: а – Пабло Пікассо. Натюрморт з лампою. 1944. Полотно, олія. Центр Жоржа Помпіду. Париж; б – Пабло Пікассо. Натюрморт з фруктами. 1914. Полотно, олія. Музей образотворчого мистецтва. Колумбус; в – Пауль Клее. Натюрморт. 1927. Полотно, олія. Метрополітен-музей. Нью Йорк

а

б

Рис. 3. Килимове вирішення натюрморту в навчальному завданні студентів Львівського коледжу індустрії моди КНУТД: а – Мазепа І. Папір, гуаш; б – Майоров Б. Папір, гуаш

Складність і філософічність декоративного натюрморту в професійному мистецтві вирізняється від навчального, в якому вирішується обмежене коло завдань. Якщо в творчому декоративному натюрморті акцептується передусім втілена в художній образ світоглядна концепція художника, зафіксована на папері думка, філософія художника, то в навчальному завданні можна свідчити лише про творчий початок, заснований на здібностях студента-

дизайнера, якими він користується інтуїтивно. Основне завдання дизайн-освіти на початкових етапах навчання – підтримати студента в його творчих ініціативах, допомогти свідомо користуватися своїм талантом, скерувати його розвиток у той напрям де він найбільш повно себе зреалізує. Використовуючи здібності мислити конструктивно дизайнери створюють організований світ складних кольорових форм, підходять до завдання творчо, в міру свого досвіду й світогляду [14, с. 44]. У контексті визначення шляхів і методів формування професійної компетентності майбутнього дизайнера що сприяють розвитку образного мислення, розрізняють такі варіанти декоративного вирішення натюрморту:

- килимове вирішення – орнаменталізація площини натюрморту, наближення до площинного вирішення простору; усі частини, деталі, лінії натюрморту переплітаються у декоративний візерунок (рис. 3);

- вітражне вирішення – локальні кольорові плями, обов'язково чорний або кольоровий контур. Надзвичайно важлива роль силуету, контуру та характеру плям, пластики самого контуру;

- фактурне вирішення – виявлення зображуваних фактур, матеріалів на папері за допомогою різноманітних способів нанесення забарвлення. При цьому важливо враховувати пропорції та кількість фактурних плям (рис. 4).

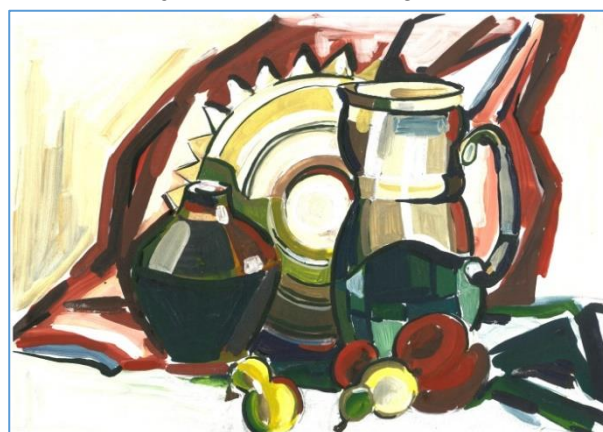
Аналіз формальних засобів творення живописно-графічної структури декоративного натюрморту дає можливість оцінити значення й можливості кожного окремого варіанту. Зміна параметрів творчих завдань призводить до зміни сприйняття, образного звучання та наповнення. Таке завдання – це простір для фантазії, колірної та просторової уяви. Ритмічне чергування різнокольорових площин, наявність одного й того ж кольору,

який виникає на різних просторових планах, властиве декоративно-площинному вирішенню теми.

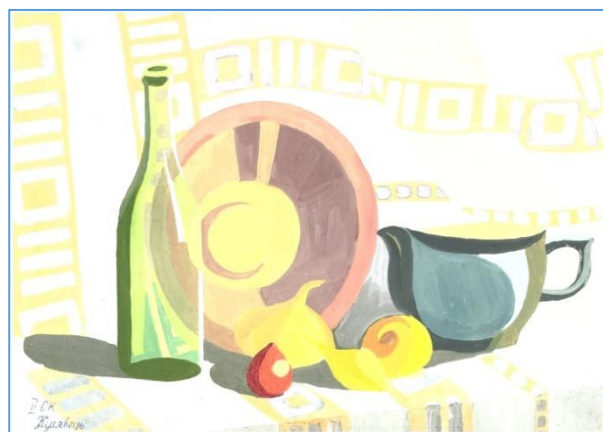

а

б

в

г

Рис. 4. Варіанти декоративного вирішення натюрморту в навчальному завданні студентів Львівського коледжу індустрії моди КНУТД: а – Кулеба О. Папір, акварель; б – Гумін І. Папір, гуаш; в – Дмитрієва Т. Папір, гуаш; г – Кулявець Н. Папір, гуаш

Предмети втрачають свою матеріальність і сприймаються як чергування світлих і темних тонів які, доторкаючись й перетинаючись між собою, вибудовують просторову структуру натюрморту.

Характер завдання і метод його ведення виключає традиційну форму передачі простору та об'єму, привчає дизайнера мислити декоративно, проявляти здібності в кольорі, ритмі, рисунку. Вирішуються не лише завдання переведення об'єму в площинне зображення, але й ритмічне та фактурне опрацювання аркуша. Складність проблеми активізує творчі сили студента, дає поле фантазії в організації простору. Для досягнення таких живописно-пластичних завдань не достатньо лише творчих здібностей, потрібні образотворчі знання й загальна культура. Зокрема, на такий аспект проблеми наголошував в своїх дослідженнях присвячених дизайн-освіті В. Даниленко, який вважав, що „лише всебічна комплексна підготовка сприятиме студентові в його творчій діяльності” [3, с. 300].

Дизайн сьогодні є складовою проектною культури. Ось чому розвиток образного мислення з метою оволодіння концептуальними та образно-пластичними способами вирішення творчих завдань є одним з пріоритетних напрямів формування особистості майбутнього дизайнера. Як зазначив Ю. Легенький, природа творчості, як феномена культури „у внутрішній

продукуючій силі, волі, активності” [8, с. 73]. Творчий та загальнокультурний фундамент особистості дизайнера, його професійно-світоглядні позиції формуються саме в процесі навчання. З огляду на цей аспект, педагогічні проблеми дизайн-освіти сьогодні на часі.

Висновки. Методична закономірність та взаємозв'язок логічно поставлених завдань в структурі навчального процесу стимулюють творчий пошук та розширюють професійні компетентності студента-дизайнера. Форми та методи формування професійної компетентності дизайнера йдуть від установки на творчість, виявлення здібностей, усвідомлення свого дарування й можливостей до особистісної реалізації. Якість підготовки фахівців у структурі сучасної дизайн-освіти, як свідчить проведене дослідження, особливо залежить від міцної образотворчої бази й практичних навичок живописно-графічної роботи. Завдання з декоративного натюрморту не тільки розвивають пам'ять, уяву, але й збагачують, закріплюють образотворчу грамотність, сприяють загально художньому розвитку особистості майбутнього дизайнера.

Одним з перспективних напрямів наукового дослідження в структурі вітчизняної дизайн-освіти може стати пошук методів і шляхів активізації образного мислення, що відповідає стратегіям і тенденціям розвитку сучасних освітніх концепцій.

Література

1. Арнхейм Р. Искусство и визуальное восприятие [пер. с англ.]. Москва : Архитектура-С, 2007. 245 с.
2. Гильдебрандт А. Проблема формы в изобразительном искусстве. *Западное искусствознание XX века*. Москва: Академический проект; Традиция, 2005. С. 48-133.

3. Даниленко В. Д. Дизайн : підручник. Харків : ХДАДМ, 2003. 320 с.
4. Желодиевская Л. В., Чуканова Е. С. Эмоции графики. Изобразительные и выразительные возможности графических техник : учеб. пособие. Москва : Квадрига, 2009. 96 с.
5. Каримова И. С. Формирование проектно-образного мышления студентов специальности «Дизайн» средствами графики :

монографія. Благовещенск : Амурский гос. ун-т, 2006. 199 с.

6. Клее П. Педагогические эскизы [пер. с нем. Н. Дружковой] / под ред. Л. Монаковой. Москва : Д. Аронов, 2005. 360 с.

7. Косів В. Українська ідентичність у графічному дизайні 1945-1989 років : монографія. Київ : Родовід, 2019. 480 с.

8. Легенький Ю. Дизайн : культурологія та естетика. Київ : КДУТД, 2000. 272 с.

9. Перепадья В. В. Рисунок. Проблемы творчости в навчальному процесі. Львів : «Палітра друку», 2003. 288 с.

10. Пірен М. І. Маніпулятивні впливи в процесі підготовки та реалізації професійної компетентності фахівця соціокультурної сфери. *Креативні технології, підприємництво і менеджмент в організації соціокультурної сфери XXI ст.*: зб. доп. І міжнарод. наук.-прак. конф., м. Київ, 25-26 трав. 2017 р. Київ : КНУКіМ, 2017. С. 105-106.

11. Прищенко С. В. Кольорознавство : навч. посібник. Київ : «Альтерпрес», 2016. 445 с.

12. Прусак В. Становлення та розвиток дизайн-освіти в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. Львів, 2017. Вип. 31. С. 71-82.

13. Стор І. Н. Смыслообразование в графическом дизайне. Метаморфозы зрительных образов : учебное пособие для вузов. Москва : МГТУ им. А. Н. Косыгина, 2003. 296 с.

14. Хмельовський О. Вступ у дизайн. Основи проектування систем життя : курс лекцій. Луцьк : ЛДТУ, 2002. 208 с.

15. Хрісанфова Д. В., Даниленко В. Я. Напрями візуального мистецтва. *Вісник ХДАДМ*. № 3. Харків, 2016. С. 72-79.

16. Фурса О. О. Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття : автореф. дис. ... д-ра. пед. наук 13.00.01. Житомир, 2014. 20 с.

17. Hofman W. Grundlagen der modernen kunst. Fine Einfuhrung in ihre symbolischen Formen. Stuttgart : Alfred Kroner Verlag, 2004. 560 p.

18. Sergeieva N. Approaches to the analisis of the ideological and conceptual essentiality of the design. *Scientific development and achievements*. Vol. 3. London. 2018. P. 44-58.

References

1. Arnkheim, R. (2014). *Iskusstvo i vizualnoe vospriatie* [Art and visual perception]. Moskva : Arkhitektura-S [in Russian].

2. Gildebrandt, A. (2005). *Problema formy v izobrazitelnom iskusstve* [The problem of form in art]. *Zapadnoe iskusstvoznanie XX veka*. Moskva : Akademicheskii proekt; Traditciia [in Russian].

3. Danylenko, V. D. (2003). *Dyzajn* [Design]. Kharkiv : KhDADM [in Ukrainian].

4. Zhelodievskaja, L. V., Chukanova, E. S. (2009). *Emotcii grafiki. Izobrazitelnye i vyrazitelnye vozmozhnosti graficheskikh tekhnik* [Emotions graphics. Graphic and expressive possibilities of graphic techniques]. Moskva : Kvadriga [in Russian].

5. Karimova, I. S. (2006). *Formirovanie proektno-obraznogo myshleniia studentov spetsialnosti «Dizain» sredstvami grafiki* [Formation of design-figurative thinking of students of the specialty "Design" by means of graphics]. Blagoveshchensk : Amurskii gos. un-t [in Russian].

6. Klee, P. (2005). *Pedagogicheskie eskizy* [Pedagogical sketches]. Moskva : D. Aronov [in Russian].

7. Kosiv, V. (2019). *Ukrajinsjka identychnistj u ghrafichnomu dyzajni 1945-1989 rokiv* [Ukrainian Identity in Graphic Design 1945-1989]. Kyjiv : Rodovid [in Ukrainian].

8. Leghenjkyj, Ju. (2000). *Dyzajn : kuljturologhija ta estetyka* [Design: Culturology and Aesthetics]. Kyjiv : KDUTD [in Ukrainian].

9. Perepadja, V. V. (2003). *Rysunok. Problemy tvorchosti v navchaljnomu procesi* [Drawing. Problems of creativity in the educational process]. Ljviv : «Palitra druku» [in Ukrainian].

10. Piren, M. I. (2017). *Manipulative influences in the process of preparation and implementation of professional competence of a specialist in the socio-cultural sphere*. *Kreatyvni tekhnologhiji, pidpryjemnyctvo i menedzhment v orghanizaciji sociokuljturnoji sfery XX st. – Creative technologies, entrepreneurship and management in the organization of the socio-cultural sphere of the XXI century*. Kyjiv : KNUKіM [in Ukrainian].

11. Pryshhenko, S. V. (2016). *Koljoroznavstvo* [Color studies]. Kyjiv : «Aljterpres» [in Ukrainian].

12. Prusak, V. (2017) *Stanovlennja ta rozvytok dyzajn-osvity v Ukrajinі (kinecj XX – pochatok XXI st.)* [Formation and development of design education in Ukraine (end of the XX – beginning of

the XXI century]. *Visnyk Ljvivs'koi nacional'noji akademiji mystectv*. Lviv [in Ukrainian].

13. Stor, I. N. (2003). Smysloobrazovanie v graficheskom dizaine. Metamorfozy zritelnykh obrazov [Formation in graphic design. Metamorphoses of visual images]. Moskva : MGTU im. A. N. Kosygina [in Russian].

14. Khmeljovskij, O. (2002). Vstup u dyzajn. Osnovy proektuvannja system zhyttja [Introduction to the design. Basics of designing life systems]. Luc'k : LDTU [in Ukrainian].

15. Khrisanfova, D. V., Danylenko V. Ja. (2016). Naprjamy vizual'nogho mystectva [Directions of visual art]. *Visnyk KhDADM*. № 3. Kharkiv [in Ukrainian].

16. Fursa, O. O. (2014). Tendenciji rozvytku dyzajn-osvity v Ukrajinі (drugha polovyna XX – pochatok XXI stolittja) [Trends in the development of design education in Ukraine (second half of the XX – beginning of the XXI century)] *avtoref. dys. ... d-ra. ped. nauk – author's abstract dis ... doctor ped Sciences*. Zhytomyr [in Ukrainian].

17. Hofman, W. (2004). Grundlagen der modernen kunst. Fine Einfuhrung in ihre symbolischen Formen. Stuttgart : Alfred Kroner Verlag [in German].

18. Sergeieva, N. (2018). Approaches to the analisis of the ideological and conceptual essentiality of the design. *Scientific development and achievements*. Vol. 3. London. [in English].

THE IMAGINATIVE THINKING IN THE STRUCTURE OF NATIVE DESIGN EDUCATION

KREDENETS N. D., SEMKO A.O.

Lviv College of Fashion Industry, Kyiv National University of Technologies and Design

SHPYRALO-ZAPOTOCHNA L. R.

Lviv National Academy of Arts

Purpose. To identify the features, peculiarities and components of imaginative thinking in the context of educational tasks for the professional designer's training and modern development trends of native design education.

Methodology. The research applied following methods: analytical, systematization and generalization. A complex of these related methods provided the authenticity and validity of research result.

Results. The peculiarities of designer's training in the educational sphere in the context of mastering the graphic literacy as an important component of the complex educational disciplines in the structure of design education. The attention is paid to the aspects of development of creative thinking, its internal features and essential characteristics. On the example of still life, different levels of tasks are highlighted, they are facing the students-designers with the purpose of mastering the pictorial component. This initial coursen is introduced of educational process for the professional training and designer's personal realization of creative abilities.

Scientific novelty consists in the definition and

ОБРАЗНОЕ МЫШЛЕНИЕ В СТРУКТУРЕ ОТЕЧЕСТВЕННОГО ДИЗАЙН-ОБРАЗОВАНИЯ

КРЕДЕНЕЦ Н. Д., СЕМКО А. А.

Львовский колледж индустрии моды Киевского национального университета технологий и дизайна

ШПИРАЛО-ЗАПОТОЧНАЯ Л.Р.

Львовская национальная академия искусств

Цель. Определить природу, особенности и составляющие образного мышления в контексте учебных задач по профессиональной подготовке дизайнеров на современном этапе развития отечественного дизайн-образования.

Методика. В исследовании применены следующие методы: аналитический, систематизации и обобщения. Именно такой комплекс взаимосвязанных методов по изучению проблемы обеспечил достоверность и обоснованность результатов исследования.

Результаты. Рассмотрены особенности подготовки дизайнеров в образовательной сфере в контексте освоения ими изобразительной грамотности как важной составляющей комплекса учебных дисциплин в структуре дизайн-образования. Внимание уделено аспектам развития образного мышления, его внутренней сущности. На примере решения декоративного натюрморта, освещаются различные уровни задач, которые ставятся перед студентами-дизайнерами с целью овладения ими изобразительной составляющей. Проанализирована роль этого начального курса, введенного в учебный процесс, в плане профессиональной подготовки и личностной

coverage of the main components of imaginative thinking, which allowed to outline the ways and methods of formation the graphic literacy in the structure of modern design education.

Practical significance. The system of pictorial and graphic tasks can become the basis for further improvement of educational programs "Fundamentals of artistic graphics", "Painting". The materials of research can be taken into account in the study of problems in the training of students-designers and teachers of artistic and pedagogical educational institutions.

Keywords: *creative process, imaginative thinking, designer, design education, project culture.*

реализации творческих способностей дизайнеров.

Научная новизна заключается в определении и освещении основных составляющих образного мышления, что позволило наметить пути и методы формирования изобразительной грамотности в структуре современного дизайн-образования.

Практическая значимость. Система живописно-графических задач может быть использована для дальнейшего совершенствования учебных программ "Живопись", "Основы художественной графики". Материалы исследования могут учитываться при изучении смежных проблем по подготовке студентов-дизайнеров и преподавателей художественных и педагогических учебных заведений.

Ключевые слова: *творческий процесс, образное мышление, воображение, дизайнер, дизайн-образование, проектная культура.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРІВ:

Креденець Неля Дмитрівна, д-р. пед. наук, доцент, директор Львівського коледжу індустрії моди Київського національного університету технологій та дизайну, професор кафедри ергономіки і проектування одягу, Київський національний університет технологій та дизайну, ORCID 0000-0003-0221-9017, **e-mail:** ldtlp@mail.lviv.ua

Семко Анастасія Олексіївна, викладач вищої категорії, Львівський коледж індустрії моди Київського національного університету технологій та дизайну, ORCID 0000-0003-3496-293X, **e-mail:** anastsiysemko@gmail.com

Шпирало-Запоточна Лілія Романівна, канд. мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри менеджменту мистецтва, Львівська національна академія мистецтва, ORCID 0000-0001-5465-6660, **e-mail:** lilia_shp@ukr.net

Цитування за ДСТУ: Креденець Н.Д., Семко А.О., Шпирало-Запоточна Л.Р. Образне мислення в структурі вітчизняної дизайн-освіти. *Art and design*. 2019. №2. С. 87-96.

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.2.8>

Citation APA: Krednets, N.D., Semko, A.O., Shpyralo-Zapotochna, L.R. (2019) The imaginative thinking in the structure of native design education. *Art and design*. 2. 87-96.